

6 października 2009



## Wilczyce rolnictwem stoją

Gmina Wilczyce położona jest we wschodniej części Wyżyny Kielecko - Sandomierskiej, częściowo w dolinie rzeki Opatówki w pasie urodzajnych gleb lessowych. W układzie administracyjnym zlokalizowana jest w bliskim sąsiedztwie Sandomierza. Powierzchnia gminy wynosi 6994 ha, zamieszkuje ją 4.200 osób. To typowa gmina rolnicza.

W jej skład wchodzi 16 sołectw : Wilczyce, Daromin, Radoszki, Łukawa, Wysiadłów, Ocinek, Gałkowice - Ocina, Dacharzów, Bugaj, Bożęcina, Przewody, Zagrody, Tułkowice, Pęczyny, Dobrocice, Pielaszów. Wilczyce są gminą typowo rolniczą, posiadającą bardzo dobre warunki do produkcji rolnej. Jest tu bardzo dużo dobrej jakości gleb; 87 % użytków rolnych sklasyfikowanych jest w klasach od I do III. W klasie IV - sklasyfikowanych jest zaledwie 254 ha tj. 4,5 % użytków rolnych. Jakość gleb warunkuje więc dobre warunki do uprawy roślin intensywnych tj. buraków cukrowych, pszenicy, jęczmienia, warzyw w tunelach foliowych i w gruncie oraz roślin sadowniczych. Indywidualne gospodarstwa rolne zajmują średnią powierzchnię 6 ha i specjalizują się głównie w uprawie warzyw w tunelach foliowych a także w gruncie. Na szeroką skalę produkowana jest cebula, marchew, pietruszka, fasola. Znaczną powierzchnię gospodarstw zajmują sady, głównie: jabłoniowe, wiśniowe, ale również sporo jest na nasłonecznionych zboczach egzotycznych: moreli, brzoskwiń i nektaryn.

### Historia i dziedzictwo kulturowe

Wzmianki historyczne dotyczące gminy sięgają XIII wieku i związane są z pobliskim Sandomierzem. I tak pierwsze zapisy o podsandomierskiej wsi Łukawa pochodzą z około 1220 roku, kiedy to biskup krakowski Iwo Odrowąż podarował tę miejscowość klasztorowi Cystersów w Wąchocku. Z małym prawdopodobieństwem błędu można stwierdzić, że historia gminy Wilczyce związana była z rozwojem miasta Sandomierz stanowiąc jego naturalne rolnicze zaplecze. Urodzajne gleby, dostęp do wody sprzyjał gospodarce rolnej, więc ziemia ta eksploatowana była przez człowieka od najdawniejszych czasów. Przez teren gminy doliną Opatówki wiódł szlak handlowy z Zawichostu do Opatowa. O istnieniu człowieka na terenach gminy świadczą liczne odkrycia.

W miejscowości Dacharzów odkryto kurhan epoki brązu, w Wilczycach na kulminacji cypla lessowego odkryto paleolityczne obozowisko łowców nosorożca włochatego. Wg notatek z 1926 r. w Darominie odkryto neolityczne groby szkieletowe i ziemianki mieszkalne.

Tradycje kulturowe to nie tylko rzeczy ale również ludzie. Mieszkało tu i pracowało, bądź z tej ziemi się wywodzi pokaźne grono wybitnych postaci naszej kultury. Z Wilczycami związana była malarka Wanda Schinżłowa i jej krewny również malarz, pisarz i kapłan Jerzy Wolf. Dolinę rzeki Opatówki nazywa się czasami Doliną Literatów, mieli tu swoje korzenie m.in. wybitni pisarze nurtu chłopskiego; futurysta Stanisław Młodożeniec z Dobrocic i Wincenty Burek z Ocinka. Ci dwaj pisarze zostali upamiętnieni przez mieszkańców gminy pomnikami – w Ocinku znajduje się Dom Pamięci Wincentego Burka, a w Dobrocicach pomnik Stanisława Młodożeńca. 17 maja w Wilczycach odbyła się jedna z najważniejszych tegorocznych uroczystości – osłonięcia popiersia oraz nadania miejscowemu Zespołowi Szkół imienia Stanisława Młodożeńca. Uroczystość, w której wzięli udział m.in. mieszkańcy gminy, przedstawiciele władz oraz potomkowie Młodożeńca, stała się okazją do przypomnienia szczegółów niezwykle ciekawego życia oraz dokonań artystycznych tego wybitnego futurysty. Otwarcie w Zespole Szkół izby pamięci poświęconej Patronowi stanowiło hołd społeczności gminy Wilczyce złożony Poecie w 50. rocznicę śmierci. Podczas uroczystości odczytano list nadesłany przez wicemarszałka Sejmu RP Jarosława Kalinowskiego: „Jako wychowanek Zofii Solarzowej i reprezentant całego Ruchu Ludowego raduję się z tego powodu, że poeta wywodzący się z doliny „Małej Wody” tak zaangażowany w promowanie podwalin młodego ruchu „Wiciowego” dziś został patronem szkoły w swoich rodzinnych stronach (...) Cała twórczość Stanisława Młodożeńca nacechowana jest nie tylko miłością do Ojczyzny, ale zwłaszcza miłością do tego punktu na mapie – do Dobrocic. Z tej miłości i obserwacji swojej wsi rodzinnej wyprowadził niezachwianą wiarę w siły i możliwości chłopów polskich. W miarę upływu lat coraz bardziej był przekonany, że świat kultury chłopskiej to optymalna forma organizacji życia na ziemi (...), a praca wśród krajobrazu, refleksja, modlitwa, czynny wypoczynek, taniec i śpiew przybliżają ten sposób życia i pracy do ideału”.

Upamiętnione zostały również toczące się na terenie gminy działania wojenne; tak w miejscowości Dacharzów znajduje się pomnik ku czci poległych żołnierzy podczas II Wojny Światowej, a miejscowości Pielaszów pomnik upamiętniający poległych żołnierzy Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich podczas bitwy pod Pielaszowem w akcji “Burza.

### **Dobry klimat, przyjazna infrastruktura**

- Rozwój ogrodnictwa stał się możliwy nie tylko dzięki dobrym warunkom klimatyczno - glebowym ale też wysokim umiejętnościom zawodowym rolników – mówi gospodarz gminy, **Adam Bodura** - Dodatkowym atutem jest fakt, że w najbliższej okolicy nie występuje przemysł powodujący jakiegokolwiek zanieczyszczenie środowiska, dlatego produkowana jest tu bardzo zdrowa, nieskażona żywność. Większość dróg gminnych ma nawierzchnię asfaltową, choć jak wiadomo, infrastruktura drogowa to bolączka niemal wszystkich gmin

regionu świętokrzyskiego. Postawiliśmy sobie za cel wykonanie w bieżącej kadencji 100 % dróg bitumicznych i asfaltowych. Chcemy, aby każde gospodarstwo posiadało na wjeździe drogę asfaltową. To jest nasz najważniejszy plan do wykonania do 2010 roku. W ostatnich 3 latach wykonaliśmy 20 km takiej nawierzchni na drogach gminnych o wartości 200 tys. zł oraz wspólne zadania przebudowy dróg powiatowych. W gminie Wilczyce jest zgazyfikowanych 8 wsi i wszystkie są telefonizowane – dodaje Wójt. Roczne budżety Gminy wynoszą w granicach 9 mln zł, z czego połowa budżetu to pieniądze znaczone tj. dotacje i subwencje. Dużym osiągnięciem są inwestycje z zakresu infrastruktury edukacyjnej; w 2006 roku za 2,7 mln zł wybudowano pełnowymiarową salę gimnastyczną wraz z pełnym wyposażeniem przy Zespole Szkół w Wilczycach, a ponadto przeprowadzono we wszystkich szkołach na terenie gminy generalne remonty łącznie z odnowieniem elewacji: w Zespole Szkół w Wilczycach (wartość robót – 97 tys. zł), w Szkole Podstawowej w Radoszkach (wartość prac remontowych – 63 tys. zł) i Szkole Podstawowej w Darominie (wartość robót remontowych w ostatnich dwóch latach – 100 tys. złotych). W 2005 roku udało się także wyremontować stadion sportowy w Wilczycach za kwotę 120 tys. złotych i dokończyć wodociągowanie gminy; aktualnie wszystkie sołectwa mają dostęp do wody z wodociągu. Wyremontowane zostały również strażnice Ochotniczej Straży Pożarnej (wartość remontów z ostatnich 3 lat to 80 tys. zł) oraz wyposażono w niezbędny sprzęt i umundurowanie 9 jednostek OSP. W każdej miejscowości wygospodarowano pomieszczenia na świetlice wiejskie. Wójt Bodura ma jednak świadomość, że wiele jednak jest jeszcze do zrobienia. – Czeka nas rozbudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej na potrzeby utworzenia Centrum Kultury w Wilczycach, przebudowa dróg gminnych, której efektem będzie kolejne 5 km nowej nawierzchni asfaltowej, a także wspólna inwestycja przebudowy drogi powiatowej – mówi.

W gminie Wilczyce władze stawiają także na szeroko rozumianą kulturę i kultywowanie miejscowych tradycji. Utworzony został m.in. zespół wokalnie instrumentalny przy Gminnej Bibliotece Publicznej promujący Gminę Wilczyce nie tylko w województwie, ale również w całym kraju. Ostatnim sukcesem gminy, który odbił się szerokim echem nie tylko w naszym regionie, ale także w Polsce był udział w tegorocznych Dożynkach Prezydenckich w Spale. Gmina reprezentowała województwo świętokrzyskie ze świetnym skutkiem – zdobyła I miejsce w kraju w konkursie wieńców dożynkowych! Wieniec ów został wręczony Prezydentowi RP. Tereny gminy doskonale nadają się do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej. Szczególnie atrakcyjnym szlakiem może być dolina Opatówki. Spotkać tu można sporo rzadkich gatunków ciepłolubnej i stepowej roślinności m.in. wisienkę stepową. Przez gminę przebiega szlak ścieżki rowerowej i pieszej. W miejscowości Dobrocice znajduje się gospodarstwo agroturystyczne oferujące turystom zwiedzającym gminę nocleg jak również wysmienitą kuchnię domową oraz wypoczynek w spokojnym zakątku.

Piękny i naturalny, pozbawiony przemysłowych akcentów krajobraz, a także wysoka

trwałość rolnictwa, a szczególnie warzywnictwa i sadownictwa to walory dla których warto przyjechać do gminy Wilczyce.

Jak zapewniają władarze, ludzie zmęczeni cywilizacją miejską mogą tu znaleźć do kupienia stare zagrody, które dzięki współczesnej infrastrukturze można zaadoptować na wygodne siedliska.